

163

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

Asaltul temperaturilor negative

* * *
* *

EDITATA DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

★ ★ ★
★ ★

Asaltul temperaturilor negative

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
Anul VII — Nr. 163 — Septembrie 1961

În romînește de TUDOR RADU și CEZAR RADU

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

Rezumatul broșurilor precedente

I

„PV-313", o navă uriașă de 52 m lungime și 7,5 m diametru, pornește la drum. Ea nu va luneca pe apa oceanelor și nici nu va străbate spații interstelare; se va îndrepta spre interiorul pămîntului, spre bezna de foc a adîncurilor subterane.

Deși pe navă există, din prevedere, rezerve alimentare pe 6 luni, călătoria trebuie să dureze doar cîteva zile. Cei șase membri ai echipajului au primit misiunea să atingă „bariera de adîncime", situată la 40 km de sol, iar după ce vor fi pătruns în astenosferă să revină la suprafață. Chiar înainte de plecare, constructorul-șef al navei, Remizovski, i-a atras atenția lui Vadim să respecte itinerarul stabilit.

— M-am abătut eu vreodată de la program? a replicat vesel comandantul navei.

„PV-313" înaintează spre adîncuri. Sfredelul termonuclear deschide drum prin rocă, automatele giroscopice mențin direcția pe verticală, sintetizatorii extrag din roci apă și oxigen.

Unii membri ai echipajului — cum e Miheev — sînt vechi și încercați călători în subteran, obișnuiți cu condițiile speciale impuse de asemenea drumuri. Pe atomistul Biront însă, savant deprins cu liniștea și calmul cabinetului de lucru, totul îl enervează, îl sîcîie. El nici nu prea are încredere în „cutia asta de conserve".

Kilometrul 41. Nava a pătruns în astenosferă, atingînd ținta propusă. Acum trebuie să se întoarcă.

Dar sîntem abia la începutul romanului.

II

41 km de la suprafață. Și mai sînt încă mii în adîncime. Lui Vadim i se păru dintr-o dată că depășirea barierei de adîncime a fost o nimica toată și-l ispiti ideea continuării călătoriei. Cînd au auzit aceasta, Andrei Ciurakov a dat din umeri indiferent, Biront a țipat că nava trebuie să fie întoarsă imediat, geologul Dekteariov a exclamat ca întotdeauna: „Ah zanghezur — zanzibar !"

Motoarele au fost puse în funcțiune, și „PV-313" a continuat să se deplaseze în jos. 70... 90... 100... 150 km de la suprafață. Nimeni nu se gîndește la reîntoarcere. Și Valentin Makarovici Biront este pasionat de această călătorie; descoperirea mezonilor în astenosferă confirmă ipoteza sa științifică cu privire la suprarăcire.

Kilometrul 202. Presiunea asupra navei este de 72 000 de atmosfere. Un cîmp magnetoplasmic asigură însă o rezistență pînă la 300 milioane de atmosfere. Numai de n-ar fi existat vibrațiile. Pe măsură ce înaintează, aparatul subteran trepidează tot mai puternic. Din această cauză, la sfîrșitul celei de-a cincea zi a călătoriei, Skoriupin a leșinat. La un moment dat, nava a început să se legene puternic; oamenii se rostogoleau în cabine, lovindu-se de pereți. „PV-313" intrase în zona unui epicentru.

III

Atît de puternice au fost șocurile în epicentru, încît după ieșirea din această zonă echipajul a trebuit să stea cîteva zile în convalescență. Apoi s-a hotărît întoarcerea la suprafață. Numai că în loc să se îndepărteze de centrul pămîntului, „PV-313" continua să se deplaseze pe verticală în jos. Ce se întîmplase? S-a hotărît verificarea duzelor. În apropierea lor, radiațiile erau foarte puternice. Miheev, care a verificat duzele, a adus răspunsul că ele funcționează perfect. După cîtva timp însă, dureri de cap tăioase și junghiuri puternice arătau că secundul fusese supus radiațiilor. Miheev muri. Explicația comportării ciudate a navei o dădu atomistul Biront: puternice ra-

diații paralele cu raza pămîntului țineau nava ca pe o bară de oțel într-un solenoid. Echipajul opri nava. Ce era de făcut?

IV

Zilele treceau grele, apăsătoare. Membrii echipajului își aminteau despre trecut, tăceau, se gîndeau la vreo soluție, dar soluția nu exista. Atunci s-a hotărît ca, pentru progresul științei, să se continue călătoria în jos, făcîndu-se observații și transmițînd mereu la suprafață rezultatul cercetării. Viața pe navă căpătă un aspect nou, de muncă. Speranțe într-o eventuală salvare nu-și făcea nimeni, cînd Dekteariov exclamă:

„În definitiv, de ce nu s-ar întîmpla ca noi să ajungem într-adevăr pînă în centrul pămîntului?

— Ei bine, și mai departe? a replicat Biront.

— Dar, la naiba, pămîntul e rotund.

Eventualitatea salvării a însuflețit întreaga viață pe bordul navei. Acum, înaintarea spre adînc era urmărită cu cea mai mare atenție. În cea de-a 40-a zi de la plecare, „PV-313" ajunsese la 1 700 km adîncime. Mediul incandescent din jur avea o temperatură de 3 000 de grade. În interiorul navei însă, temperatura scădea amenințător, ceea ce verifica teoria lui Biront cu privire la suprarăcire. Vadim și Andrei reglară de cîteva ori sistemul de răcire al navei. Temperatura se ridica brusc la normal și apoi continua din nou să scadă din ce în ce mai amenințător.

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

(Urmare din numărul trecut)

12

Biront și Dekteariov tremurau din nou de frig. În cabină temperatura scăzuse la plus 17 grade. Plecînd în acest raid, nu-și luaseră cu ei îmbrăcăminte călduroasă. Cine putea să prevadă că va fi necesară ? Salopeta subțire se vădea acum insuficientă.

Vadim nu mai propunea să se oprească nava subterană. Se așeză la masa de comandă (pentru a cîta oară !) ca să termine proiectul variantei universale a sistemului de răcire. Schița o variantă după alta, analiza, calcula. Din mîinile sale ieșeau rezolvări naive, pe care imediat, tot el, le arunca. Foile rupte și ghemuite zburau pe podea.

Zadarnice eforturi... Muncă inutilă. Și, cu toate astea, Vadim nu voia să se recunoască învins. Nu simțea frigul. Lupta necontenit cu sine însuși. Cînd se trezea, după somnul de noapte, parcă se tîra singur de guler spre masa de comandă, la lucru. „Doar n-ai să abandonezi partida la jumătate de cale !" — se certa el.

În acest timp, temperatura din cabine continua să scadă. Scădea încet, dar neîndurător, cu un grad la șase ore.

„Poate că într-adevăr e mai bine să oprim nava subterană pînă nu-i prea tîrziu" — se gîndi Nikolai Nikolaevici. Dar nu mărturisea nimănui acest gînd. Îl privea pe Biront, pe Ciurakov, pe Surkov și-și strîngea mai tare buzele.

— Nimic deosebit, îi încurajă el cu voce tare pe ceilalţi atunci cînd temperatura scăzuse pînă la 15 grade. Sînt condiţii de temperatură perfect normale. La mine acasă, iarna, niciodată nu era mai cald.

— Şi ce haine aveaţi atunci pe dumneavoastră ? îl ironiză Vadim.

— Nu-mi amintesc.

Cel mai mult suferea de frig Valentin Makarovici. Şedea zgribulit la tabloul de comandă, cu gulerul mic al salopetei ridicat.

— Înfăşuraţi-vă cu pătura, îl sfătui Nikolai Nikolaevici.

Atomistul se grăbi să folosească sfatul, şi curînd exemplul lui fu urmat şi de ceilalţi membri ai echipajului.

...Temperatura coborîse între timp pînă la 12 grade. Biront căpătă guturai. Savantul începea deodată să strănute fără să se mai oprească. Nu-i mai ajungeau batistele şi, după sfatul aceluiaşi Dekteariov, începu să folosească prosoapele. Nikolai Nikolaevici nu putea să se uite fără să zîmbească la colegul său, cu care avea relaţii din ce în ce mai prieteneşti. Cu nasul umflat, cu ochii lăcrimaţi, cu un prosop în mînă în loc de batistă, atomistul oferea o privelişte caraghioasă şi jalnică.

„PV-313" continua să se apropie de centrul Pămîntului, lăsînd în urmă sute de kilometri, unul după altul. Captarea K a electronilor creştea vijelios, iar conţinutul de carbon, oxigen şi heliu scădea. În schimb, cantitatea de hidrogen sporea. Solid ca metalul, de o culoare violet închisă, generînd radiaţii invizibile, el continua totuşi să rămînă acelaşi.

— Ascultă-mă, Valentin Makarovici, spuse Dekteariov, ce se întîmplă aici ? Cînd ne vom deplasa nu spre centrul Pămîntului, ci dinspre centrul Pămîntului spre suprafaţă, vom observa, în locul unei capturi K, o sinteză a nucleelor uşoare şi grele, cu o generare simultană de electroni.

— Desigur ! îl susţinu Biront. Altfel nici nu se poate. În interiorul Pămîntului este o bucătărie în care se pregătesc toate elementele cunoscute în natură. Nu înţeleg doar cum elementele generate acolo ajung pînă în scoarţa pămîntului.

— Dar curenţii, Valentin Makarovici, dar curenţii !

— Curenți într-un mediu atît de dens ? E foarte greu de crezut.

— Dacă n-ar fi acești curenți, eu n-aș fi avut ce căuta în „PV-313". Curenții sînt neînchipuit de lenți. O viață de om nu e suficientă pentru ca să reușești să-i observi. Ei însă există. Și orizontali, și verticali. Cauza apariției lor e cu totul altă problemă. Chiar și curenții din litosferă rămîn încă pentru noi o enigmă.

— Îmi amintesc : Scandinavia se ridică cu un metru și trei zecimi pe secol.

— Ei, dar parcă este vorba numai de Scandinavia ? Uite, dacă voi ieși întreg din aceste peripeții — Dekteariov îl privea visător pe atomist —, îmi voi închina restul vieții raidurilor spre centrul Pămîntului. Am eu presupunerile mele...

— Știți că problema curgerilor verticale în cea de-a patra geosferă este deosebit de interesantă. Eu...

Biront nu apucă să termine ; începu să se strîmbe chinuindu-se să nu strănute.

Cîtă satisfacție găseau acum savanții în conversațiile pe care le purtau, ce planuri mărețe își împărtășeau ! Ajutorul reciproc din politețe se transformase acum într-o necesitate. Toate variațiile geologice din interiorul Pămîntului și de la suprafața lui erau în dependență de procesele atomice din regiunile centrale, și în special din geosfera a patra. La rîndul lor, nici procesele atomice nu puteau fi interpretate dacă nu cunoșteai particularitățile geologice ale planetei. Geofizica și geochimia erau aici strîns împletite cu mecanica nucleară. Munca lui Dekteariov și a lui Biront erau legate organic.

Dacă nu i-ar fi necăjit frigul... În ultimele două zile, temperatura coborîse pînă la 10 grade. Andrei propuse să se deschidă trapa oarbă spre camera sfredelului, unde erau amplasate, în formă de evantai, de-a lungul corpului navei, tuburile aspiratoare incandescente. Situația echipajului se schimbă imediat. Aerul încălzit de tuburi pornea acum în sus, dintr-o cabină într-alta, prin toate încăperile navei.

— Iată că din nou totul merge strună ! spuse Dekteariov. Cu asemenea „calorifer" trecem prin orice suprarăcire.

Lui Andrei Ciurakov i se acordă titlul de erou al primei nave subterane de mare adîncime, „PV-313".

Geosfera a patra, după cum presupunea și Nikolai Nikolaevici, avea o întindere considerabilă. Aparatul de măsurat adîncimi indica 2 000 de kilometri, iar cronometrul arăta că trecuseră 47 de zile de la data plecării. Densitatea materiei continua să crească, temperatura ei să scadă. Încă 800—900 de kilometri și va avea loc o nouă transformare în salt a microstructurii materiei.

Dar în ce va consta ea?

Cei cinci oameni așteptau cu nerăbdare intrarea navei în zona nucleului central. Zilele se scurgeau îngrozitor de încet. Oamenii se odihneau acum în cabina secundului. Aduseseră aici așternuturile și se instalaseră împrejurul trapei care ducea spre încăperile sfredelului. Tabloul de comandă atîrna destul de departe de podea, acoperind lumina.

— Dacă în loc de trapa asta ne-ar încălzi un foc de tabără, spuse Nikolai Nikolaevici, cum stăm aici în vizuină, înfășurați în pături, am semăna cu niște oameni preistorici din peșteri. N-ar fi bine să cîntăm?

— Asta ne lipsea! Muzica! zise Vadim îndreptîndu-și spinarea înțepenită. Ce-i drept, poate ne-ar fi sufletul mai ușor. Rachetoplanele ascultă totdeauna vocea Pămîntului. Li se transmit concerte simfonice intregi. Noi însă sîntem rupți de lume.

— Cum rupți? se revoltă Dekteariov. Eu personal nu mă simt de loc. Sîntem pe aceeași planetă cu prietenii noștri, cu rudele noastre. În ceea ce privește însă muzica, asta da! Eu, frate, am o adevărată slăbiciune pentru muzică. Cinstit vorbind însă, de cînd mă știu, sînt complet afon. Poate că dumneata, Valentin Makarovici, ne cînți ceva?

— Ah, lăsați-mă în pace cu glumele dumneavoastră!

— Vreți, într-adevăr, să ascultați un cîntec? întrebă Skoriupin.

— Ia te uită unde se ascunde talentul! Dekteariov își trecu degetele prin frizura transmisionistului și, fără prea multă ceremonie, îl întoarse cu fața spre el.

— Soprană lirică?

— Nu, Nu...! se rușină Pașa. Nici eu nu cînt. Obrajii îi erau roșii. M-am gîndit însă că poate v-ar plăcea să ascultați cum cîntă o fată.

— O fată ? Nikolai Nikolaevici își țuguie buzele și lăsă în pace capul transmisionistului. Doar nu ți-ai ascuns fata în buzunar ?

În loc de alt răspuns, Skoriupin băgă, într-adevăr, mîna în buzunarul salopetei și scoase cu grijă o cutiuță mică, rotundă. O deschise și cei prezenți văzură înăuntru o bandă de magnetofon.

— De ce ai tăcut pînă acum ? se indignă Vadim. Cine interpretează ? Ce anume ?

— De fapt, spuse Skoriupin deodată încurcat, nu e vorba de o cîntăreață. Pe bandă e imprimată vocea unei fete pe care-o cunosc. La început citește o scrisoare, apoi cîntă. Și continuă roșind ușor : Are o voce tare frumoasă.

— Fie și cunoscuta ta, zise Vadim dezamăgit. Într-un helești fără pește, și racul e pește !

— Nu ai dreptate, Vadim Sergheevici, i-o întoarse Dekteariov. Dacă Pavel spune că fata cîntă frumos, înseamnă că așa e. Dă-i drumul Pavlușa !

Skoriupin ieși de sub tabloul de comandă și zbură pe scăriță de parcă ar fi avut aripi. Introduse banda în magnetofon cu degetele tremurînde. De la plecarea spre adîncuri nu fusese niciodată atît de emoționat. Ar fi putut să se folosească mai de mult de aparat, simțea în fiecare zi în buzunar cutiuța asta intimă, dar se jenase.

Lăsînd la o parte capătul benzii pe care era imprimată scrisoarea, Pavel porni magnetofonul.

„Pavlușa ! — răsună în cabină vocea sonoră a unei fete, și Pavel zîmbi. Acum am să-ți cînt cîntecul pe care m-ai rugat să ți-l cînt în Orlovka. Ți-aduci aminte ?"

La primele acorduri luate pe un instrument electronic dintre cele cu care erau înzestrate rachetoplanele, cei din „PV-313" ridicară capetele înmărmuriți. Se părea că trecuse o adevărată veșnicie de cînd nu mai auziseră nici muzică, nici voce feminină. Împreună cu glasul fetei pătrunseră în cabină sunetele apropiate ale lumii, răscolind sentimentele pornite să se abrutizeze. O dată cu dorul care li se aprinse brusc în inimi, fiecare se simțea cuprins de o inexplicabilă fericire. Li se punea un nod în gît, voiau să rîdă și să plîngă totodată.

Era un cîntec popular. Vorbea despre Lună, care apăruse de după nori, deranjînd declarația de dragoste a

unui astronaut gata de plecare în primul zbor... spre Lună!

Fata nu avea o voce deosebită, dar pronunța cuvintele cu căldură și simțire. Biront zîmbea. Nikolai Nikolaevici clătina din cap. Prea repede, cîntecul care abia îi prinse în vrajă se sfîrși.

— Încă o dată! Din nou! strigară deodată geologul, atomistul și Ciurakov.

Ascultară cîntecul de trei ori. Transmisionistul păstra aerul unui om serios, care îndeplinește o sarcină profesională, dar ochii îi trădau adînca tulburare.

— Unde e ea acum? îl întrebă la urmă Dekteariov.

— În Lună.

— Nu, n-am vrut să te jignesc, Pavlușa.

— Dar vorbesc foarte serios, Nikolai Nikolaevici. Lucrează ca laborantă acolo, la o seră experimentală. Tanea e botanistă.

— Ia te uită! Tu ești aproape de centrul Pămîntului, iar ea în Lună. Ce-a mai rămas imposibil în lumea asta? Tanea... Frumos nume. Ea nu te-a condus?

— Nu. Am așteptat-o, dar probabil că a fost reținută în sera ei lunară. Nu ne-am văzut de un an. Înainte de plecare am primit banda de la ea.

Cîntecul avu o influență liniștitoare asupra întregului echipaj. Pentru prima dată, oamenii se culcară uitînd să mai privească aparatul de măsurat adîncimea. Vremea prinse să zboare mai repede, viitorul părea trandafiriu.

14

Vadim dormea la margine, lîngă trapă. Se trezi din somn și întinse capul ca să se bucure de căldura ce venea de la tuburi. Zîmbea. În minte îi mai rămăseseră încă tablourile din vis: Lena, plaja de la rîu, soarele strălucitor, vîntul călduț. Dar într-o clipă toate acestea dispărură.

Ciuli urechile. Se aplecă brusc peste marginea trapei și ascultă. Sfredelul continua să funcționeze. Sări din pat și se duse la tabloul de comandă. Examină aparatele: nu se produsese nici o variație în regimul de funcționare a aparatului. Vadim se vîrî sub tabloul de comandă și-l zgîlțîi pe Andrei.

— Ce vrei ? mormăi nemulțumit Ciurakov întorcîndu-se pe partea cealaltă.

Vadim îl scutură mai tare.

— Apropie-te de trapă. Nu simți nimic ?

Andrei își dădu seama imediat că se produsese o schimbare, însă consideră mai cuminte să nu tragă concluzii pripite. Omul adormit se înșală ușor. Frecîndu-și fața cu palmele, stătu cîteva minute la o oarecare distanță de trapă, apoi se apropie de ea. Pe rînd, se trezeau și ceilalți.

Temperatura tuburilor aspiratoare scăzuse, deși motorul funcționa la puterea stabilită. Tromba electrică pulveriza materia cu aceeași ușurință și o trimitea în camerele de încălzire.

Mecanicul se convinse că se realizau prevederile atomistului : nava înainta mai repede acum, parcurgea nu jumătate, ci opt zecimi de metru pe secundă.

Nici Biront, nici Dekteariov nu putură da imediat o explicație clară acestui fenomen. Savanții făceau doar presupuneri, printre care aceea că în camere avea loc un proces termonuclear vijelios, iar temperatura negativă trecea brusc, în salturi, spre una pozitivă.

Vadim se repezi la tabloul de comandă ca să verifice această ipoteză prin calcul. Dacă ea se confirma, însemna că se vor putea construi motoare cu totul neobișnuite !

Temperatura din cabină scădea mereu. Pe scala termometrului, firul se apropiase mai întîi de 8, rămase aici trei sferturi de zi, pentru ca apoi să se deplaseze amenințător în jos.

Frigul sili echipajul să-și confecționeze la repezeală, din saltele, ceva asemănător pufoaicelor. Aspectul oamenilor deveni deosebit de caraghios, mai ales în cazul lui Dekteariov. Cu această îmbrăcăminte, geologul pătrundea cu greu prin deschizătura trapei, drăcuind de se auzea în toată nava.

În cele din urmă se apropie de Vadim și începu următoarea discuție :

— Dragul meu Vadim Sergheevici, nu s-ar putea totuși transforma sistemul de răcire într-un sistem de încălzire ? Cînd natura face asemenea scamatorii, n-am putea să facem și noi ceva ? întrebă el răsucindu-și degetele în aer.

— S-ar putea.

— Ai imaginat ceva?

— Nu trebuie să imaginăm nimic, Nikolai Nikolaevici, zise Vadim. Sistemul e simplu de reglat. Pentru asta însă trebuie să oprim cîteva zile nava. Spune-mi, te rog, cele 12 500 de grade dezvoltate de cîmpul magnetoplasmic continuă să acționeze asupra corpului navei sau sînt compensate de suprarăcirea materiei?

Dekteariov se uită întrebător la Biront.

— Nu poate fi vorba de nici un fel de compensație, răspunse Valentin Makarovici. Suprarăcirea generează un nou fel de energie, însă nu anulează căldura. Sistemul dumneavoastră de răcire reacționează și la căldură, și la frig. Frigul de afară însă, care se transmite sub formă de radiații, a provocat în sudurile semiconductoarelor altfel de relații decît acele obișnuite.

— Dacă-i așa, n-avem ce discuta. Nu putem deconecta răcirea nici pentru o secundă. Am distruge noi înșine nava. Vă convine o asemenea perspectivă?

Dekteariov se uita la Andrei, neliniștit.

— Așa s-ar părea, confirmă mecanicul. Termoelementele sistemului de răcire sînt legate într-un singur tot. Nu pot fi reglate unul cîte unul.

— Trebuie să oprim! îi scăpă lui Vadim.

Geologul dădu negativ din cap.

— Nu!

De aceeași părere fu și Biront.

— Nu pot să mă împac cu ideea că nu există nici o posibilitate de reglare a sistemului de răcire, insistă Nikolai Nikolaevici. Eu mă pricep oarecum la semiconductoare. Trebuie să te mai gîndești, Vadim Sergheevici. Mă înțelegi? Să te mai gîndești, să cauți, să nu cedezi. Salvarea noastră depinde de măiestria dumitale. Știi prea bine că soluția îți poate trece cu totul pe neașteptate prin cap.

Asta să nu știe Vadim? Dar n-a încercat el oare să rezolve problema reglării? Soluția poate fi găsită. Dar ea poate să nici nu existe.

Andrei se oferi să-l ajute pe Vadim. Se îndreptară împreună către secția de agregate. Acolo scoaseră capacele de pe releele automatelor, examinară panourile mici, negre și lucioase. În spatele lor se împleteau liniile aurii care uneau nodurile sensibile ale semicon-

ductoarelor, nişte discuri mici, de culoare cenuşie. Schema amintea canalele de pe Marte, aşa cum se văd prin telescop. Piesele erau fixe şi fără îmbinări. Totul era simplificat la maximum, compact şi imposibil de reglat pe parcurs. Ar fi fost mai uşor de înlocuit în întregime releul decît de reglat parţial. Acum, tocmai în această perfecţiune stătea tragedia echipajului din „PV-313".

Andrei şi Vadim se sfătuiră şi ajunseră la concluzia că nu se putea face nimic. Era necesară o schimbare capitală şi ea nu putea fi executată decît în condiţii de uzină.

După cîteva ore totuşi, Andrei reveni în secţia de agregate, de data asta singur. Rămase destul de mult timp căutînd o cale care să permită schimbarea legăturilor dintre automate fără a le deconecta şi fără a supune nava vreunui pericol. Din păcate, cunoştinţele lui de inginer mecanic se dovediră insuficiente. Şi cu cît privea mai mult liniile schemei imprimate pe panou, cu atît se convingea mai adînc de neputinţa sa. Nu exista mecanic pe lume care să poată repara o defecţiune la fel de repede ca el, dar să imagineze o altă combinaţie de linii şi noduri... nu. Pentru asta ar fi trebuit să fie proiectant. Şi dacă nici Vadim nu reuşise nimic, atunci ce mai caută aici el, Andrei Ciurakov ?

15

Nava „PV-313" îşi continua drumul spre nucleul Pămîntului. În cabine temperatura scăzuse la 0°C. Cadranele aparatelor, suprafaţa lucioasă a tabloului de comandă, capacele metalice ale trapelor, toate se aburiseră din cauza respiraţiei oamenilor. Îmbrăcămintea confecţionată de membrii echipajului încălzea trupul doar pînă la brîu ; picioarele rămîneau descoperite şi îngheţau. Oamenii stăteau mai toată vremea cu ele înfăşurate în cearşafuri şi pături ; ba mai puneau deasupra şi cîte o pernă. În felul acesta erau imobilizaţi în fotolii. Lui Nikolai Nikolaevici îi îngheţa chelia ; îşi făcu din prosoape ceva asemănător unui turban şi semăna cu un negustor din vechea Buhara. Nu se mai puteau apăra de frig şi se urcau cu rîndul în secţia agregatelor, unde

era ceva mai cald. Aici însă era strîmt și nu încăpeau decît doi oameni.

Visau o îmbrăcăminte călduroasă: pîslari, șube, căciuli. Ce bine ar fi fost să le fi avut aici! Dar cine ar fi putut să presupună că echipajul lui „PV-313", care se cufunda în adîncurile incandescente, va fi pus în condițiile frigului de noiembrie!

Temperatura scădea acum cu două grade și jumătate pe zi, iar cînd cronometrul arătă cincizeci de zile de la plecare în cabine era minus 8°C. Pe porțiunile metalice ale cadranelor și pe tabloul de comandă se depunea brumă. Cel mai gros strat de brumă se afla pe trapa care ducea către sfredel; de acolo mai venea o undă de aer relativ cald.

Le înghețau mîinile. Dacă Nikolai Nikolaevici mai putea încă să rabde, uscățivul de Biront o ducea foarte greu. Atomistul sufla la fiecare minut în degetele osoase și înțepenite, le băga la subțiori, alerga mai des decît ceilalți să se încălzească în secția agregatelor.

Temperatura coborî la minus 12 grade, apoi la minus 15 grade... la minus 18 grade... Nava subterană își continua îndîrjită drumul spre nucleul central.

Locuitorii navei trăiau cu un singur gînd: mai repede! Cu ce-i va primi oare nucleul central? Nu-i oare acesta începutul sfîrșitului? Vadim părăsise încercările de a perfecționa mașina. Chircit în hamac, acoperit pînă peste cap cu salteaua, încerca să se încălzească cu propria lui suflare.

În cea de-a cincizeci și șasea zi, frigul din cabină atinsese minus 21 de grade...

. . . .

Valentin Makarovici își atinse încet ochiul cu vîrful înghețat al degetului. Ochii-i ardeau ca atunci cînd ai un guturai puternic sau ești frînt de oboseală; își simțea capul neobișnuit de greu, urechile îi erau parcă înfundate și auzea un foșnet continuu și sîcîitor, de parcă, prin apropiere, cineva întorcea fînul.

— Nu vi se pare că în cabină s-a mai încălzit? întrebă foarte prudent Biront.

Nikolai Nikolaevici aruncă o privire spre termometru: minus 26 de grade. Fiecare respirație era un jet de aburi. Bruma acoperise totul în cabină, pînă și căptușeala interioară de pîslă de nailon. Îi usturau obrajii.

De spălat și de bărbierit nici nu mai putea fi vorba. Cu ce semănau ei acum, așa bărboși și chinuiți ?

— Nu vă simțiți bine ?

— Cine v-a spus asta ? întrebă Valentin Makarovici. Mă simt foarte bine. E doar ceva în neregulă cu capul. Probabil din cauza oboselii. Voi încerca să mă odihnesc.

Și, ridicîndu-și picioarele în fotoliu, se înveli mai bine în saltea, se înfășură în pătură și în prosop și încercă să moțăie. Dekteariov îl privea cu tristețe. Ce va face dacă se va întîmpla vreo nenorocire cu tovarășul său ? În asemenea condiții pot apărea boli pentru care nu există medicamente pe navă. Nu trecu nici un sfert de oră, și Biront se cutremură iritat. Nu, nu reușea să adoarmă. Ideea că se află atît de aproape de nucleul central al pămîntului îl obseda. N-avea timp de boală. Acum, mai mult ca oricînd, trebuia să lucreze, să continue fără întrerupere observațiile. Bolnav poți fi și acasă. În laborator, cine lenevește ?

Gîndurile lui Biront zboară luînd-o înaintea navei cu mii de kilometri. Suprarăcirea materiei generează radiații a căror natură nu putea fi încă stabilită. Lui Biront îi trece prin minte o presupunere îndrăzneață : radiația nu este oare un curent de particule elementare neutrino * din care sînt alcătuite toate particulele atomice, așa cum o casă este construită din cărămizi ? Adică radiația nu este oare un flux de neutrino din care sînt alcătuiți și protonii, și neutronii, și electronii, și pozitronii, sau, cu alte cuvinte, întregul univers ? Pentru a demonstra acest lucru, trebuie mai întîi să pătrundă în nucleul central al globului terestru și — cel mai important lucru — să nu întrerupă nici un moment observațiile.

Aplecîndu-se peste aparate, Valentin Makarovici ațipi fără să-și dea seama. Dekteariov asculta răsuflarea scurtă și șuierătoare a atomistului. Privea cu un sentiment de profundă dragoste și de compătimire coatele lui ascuțite și umerii înguști ce se conturau prin saltea. În el însuși creștea înverșunarea. La naiba, va lucra ! În fața lor era atît de mult material de studiu. Dektariov și Biront sînt în acest moment ochii și urechile întregii

* *Neutrino* — particulă elementară de masă mai mică decît cea a electronului, și lipsită de sarcină electrică. Existența neutrinului a fost prevăzută încă din 1931, dar pe cale directă n-a fost dovedită decît în 1956 *(n.r.)*

lumi științifice. Prin ei acționează voința măreței generații de biruitori ai naturii.

Nikolai Nikolaevici conectă comunicația internă și-l chemă pe Ciurakov.

— Andriușa, începu el, acoperind microfonul cu palma și coborîndu-și vocea. E momentul să căutăm un locșor mai călduț. Valentin Makarovici s-a îmbolnăvit.

— Eu m-am și gîndit la asta, Nikolai Nikolaevici. Putem utiliza puțul sălii mașinilor. Locul e strîmt, dar...

— Hai să ne uităm.

În puț era atît de cald, încît pe Dekteariov îl apucă amețeala.

— Oh, ce binecuvîntare! exclamă geologul. Acum îmi dau seama că sînt înghețat pînă în măduva oaselor.

Diametrul mic al puțului le permitea să stea numai pe scoabe, unul deasupra celuilalt; un om putea să se așeze pe clapa închisă a trapei.

— Uite cum vom face, începu Dekteariov. Vom lega hamacurile de scoabe și vom sta ca păsările în cuiburi. Va trebui ca, pentru un timp, să uităm ce-i aia poziția culcat.

16

Mutîndu-se în puț, avură posibilitatea să se elibereze de saltele și de păturile înfășurate pe picioare, precum și de prosopul de pe cap. Închiseră trapa și așezară deasupra ei o saltea pentru Biront. Ceilalți se aranjară în hamacuri, ocupînd puțul aproape pînă sus.

Adormiră imediat. Dormiră un somn lung și greu, fără să acorde vreo atenție incomodității. Cînd trebuiau să iasă din puț, îl ajutau pe Biront să se mute în hamac. Coborau cu rîndul după alimente și după apă. Se întorceau aducînd totdeauna vești neliniștitoare. Temperatura continua să scadă: minus 38°C... 41... 45... Temperatura cobora acum tot mai repede, întîi cu patru grade pe zi, apoi cu șase grade, apoi cu opt...

Iar masa plastică incandescentă din jurul navei continua să se strîngă. Dacă credeai termometrelor (și cum să nu le crezi !), din momentul intrării în cea de-a patra geosferă, adică începînd din cea de-a treizeci și doua zi, temperatura din exterior coborîse doar cu 14 grade și era de 2 986 de grade peste zero. Căldură mai mult

decît suficientă ! Dacă o părticică cît de mică ar fi putut fi adusă în cabine !

Să fii în foc și să pieri din cauza frigului ! Ce poate fi mai stupid ?

Oamenilor le venea din ce în ce mai greu să coboare după apă și după alimente. De partea cealaltă a trapei îi amenința un ger de minus 60 de grade. Arsura lui o suportau numai doi : Ciurakov și Nikolai Nikolaevici. Înainte de a se îndrepta către depozit, ei se înfășurau în saltele. Fața, mîinile, picioarele și le înveleau în pături. Deschideau puțin trapa, și puțul se umplea cu nori de aburi. Mai departe se cerea de la Dekteariov sau de la Andrei doar viteză : alunecau pe scoabe, apucau lada cu concentrate care era mai aproape și înapoi...

La început Nikolai Nikolaevici avea curajul să treacă prin depozit și prin două cabine și să ajungă pînă la tabloul său de comandă. Examina aparatele și se întorcea în fugă. Întors în puț, îi povestea lui Valentin Makarovici noutățile aflate, liniștind oarecum în felul acesta pe atomist.

— Ar fi mai bine să ne aprovizionăm cu apă, se neliniști Andrei, dar n-avem în ce o depozita. Mă tem că ne lasă sintetizatorul ; atîrnă deja țurțuri sub el.

Dekteariov se temea de altceva. El înțelegea că va veni un moment cînd nu vor mai putea ieși din puț.

Și în ce înghesuială se aflau ! Încăperea îngustă a puțului nu le permitea decît să stea așezați în hamacuri, de parcă ar fi fost spînzurați, sau în picioare, pe scoabe. Dekteariov, care era gras și greoi, suferea dublu din cauza înghesuielii. Cînd se întorcea lovea cu umerii în pereți ; iar cînd ședea lovea cu genunchii. Dar cel mai greu de suportat era inactivitatea. Ore întregi se înfuria pe „afurisitul de bazalt" sau pe „păcătoasa de temperatură"... Vadim, Andrei și Pavel ascultau atent bombăneala lui. Vocea uniformă a savantului acționa liniștitor asupra lor. Chiar și ținuta lui Nikolai Nikolaevici le insufla tinerilor curaj. Dacă ar fi dispărut acum Dekteariov dintre ei, probabil că toți ar fi cedat panicii.

Starea lui Biront era din ce în ce mai alarmantă. În timpul expedițiilor sale, Dekteariov avusese de-a face cu mulți bolnavi, așa că puse diagnosticul fără greutate : congestie pulmonară. Corpul lui Valentin Makarovici ardea. Aiura, era chinuit de sete. Voia să-și întindă pi-

cioarele, mîinile. Or, chiar pe salteaua de deasupra trapei se putea sta numai cu spatele lipit de perete și cu genunchii îndoiți. În creierul congestionat al atomistului, gîndurile se încurcau. Era suficient pentru Valentin Makarovici să închidă ochii pentru ca imediat să se vadă lîngă tabloul de comandă. Mulțimea neobișnuită de aparate, de butoane și întrerupătoare îl aducea la desperare. Se temea să nu le încurce rostul. Nu izbutea să vadă ce arată firele de pe cadrane. Și trebuia să se grăbească, să se grăbească, să se grăbească... I se părea că nava subterană se prăbușise undeva. De la tabloul de comandă simțea radiind o căldură insuportabilă, ca de la o plită electrică. Cabina se legăna cu el, împrejurul său se perindau figuri necunoscute. Valentin Makarovici se uita la ele, dar nu le recunoștea niciodată. Îl striga mereu pe Nikolai Nikolaevici. Dekteariov cobora din hamac și, gemînd, se strecura pînă la bolnav. Își punea palma pe fruntea înfierbîntată, rămînea mult timp nemișcat, într-o poziție chinuitoare.

Valentin Makarovici cerea :

— Enumeră-mi, te rog, indicațiile aparatelor. Și, cel mai important, spune-mi care sînt intensitatea și puterea radiațiilor.

Nikolai Nikolaevici spunea cifre, imaginîndu-le atunci, pe loc.

— Să suferi atît, se plîngea atomistul, și să nu vezi ce e mai important.

— Cum adică să nu vezi ? duduia glasul geologului. Ce vorbe sînt astea, colega ? Cine, după părerea dumitale, trebuie atunci să vadă ? Eu, Andriușa sau Pavlușa ? Dar noi nu pricepem nici o iotă din baletul ăsta de neutrino. Fă bine și te înzdrăvenește ca să-ți continui cercetările.

— Am să caut, zicea Biront zîmbind recunoscător, pentru ca imediat să-și piardă din nou cunoștința. O striga pe soția lui, o ruga să deschidă geamul, se mira cît de mulți porumbei zburau spre casa lor.

Andrei coborî la Dekteariov și-l întrebă :

— Tot îi e rău ?

Dekteariov dădea din cap. Dacă ar fi putut să-l ajute pe Biront chiar și în dauna propriei sănătăți, ar fi făcut-o cu dragă inimă.

Vadim strîngea din dinţi pînă îl dureau maxilarele. Desperarea se năpustea asupra lui ca un val uriaş, atît de înalt încît nu i se vedea coama înspumată. Încă puţin şi îl va acoperi pînă peste cap, îl va răsuci, se va prăbuşi asupra lui cu o greutate de nesuportat. Lui Vadim i se oprea parcă dinainte inima, capul îi era strîns într-un cerc de oţel, nu avea aer destul. Tăcea şi aştepta îngrozit apropierea valului. Unde-l va arunca ?

Timpul continua să se scurgă.

Dekteariov se trezi o dată din cauza unui ciocănit surd. Parcă a căzut ceva. Poate i s-o fi părut. Coborînd din hamac, Nikolai Nikolaevici se uită îndelung, cu ochii injectaţi, spre fundul puţului.

Deodată geologul simţi parcă o înţepătură de ac în inimă. Pe capacul trapei văzu salteaua goală. Biront dispăruse.

Fără să-şi dea seama ce face, Dekteariov sări direct pe capacul trapei. Nu acordă nici o atenţie durerii ascuţite pricinuită de cădere. Fără să se gîndească la ceea ce-l ameninţa, deschise capacul. Dinţii îl dureau din cauza aerului rece. Mîinile îi îngheţară imediat pe scoabele metalice din partea cealaltă a trapei.

Nu reuşi să ajungă nici măcar pînă la podeaua depozitului şi fu nevoit să se întoarcă. Presimţirea unei nenorociri ireparabile îl lipsea de orice stăpînire de sine. Reuşi să-şi fixeze pe el salteaua, să-şi înfăşoare mîinile în pături. Era supărat că nu se putea mişca mai repede. Trebuia doar să se grăbească. După cum îi ardea faţa, Dekteariov îşi dădu seama că temperatura din cabină era atît de joasă cum nu există niciodată pe pămînt, nici în gerurile polare cele mai aprige. Fără să răspundă la întrebările speriate ale lui Andrei, Dekteariov se avîntă din nou prin deschizătura trapei.

Trecu acum destul de repede depozitul, însă chiar în secţia sintetizatorilor, frigul îi înţepeni degetele de la mîini şi de la picioare, pătrunse pe sub saltea şi alunecă de-a lungul spinării. Forţele îi scădeau catastrofal şi nici aşa nu avea prea multă putere. În cabina de odihnă trebui să se oprească deoarece i se tăiase respiraţia ; îşi simţea pieptul încleştat de spasme. O dată cu aerul, îi pătrundea parcă foc în plămîni.

Geologul pătrunse cu o hotărîre desperată prin trapa

cabinei mecanicului. Mîinile nu-l mai ascultau. Îşi dădu drumul de pe scoabe. Năucit de cădere, sări imediat în picioare. Mai rămăsese o singură deschidere, trapa care ducea spre cabina savanţilor. Dekteariov se lăsă pe genunchi. Cu o privire înceţoşată îl văzu pe Biront. Atomistul şedea în fotoliu, la tabloul de comandă. Mîinile îi erau întinse spre comutatoare, însă probabil că nu ajunsese pînă la ele. Părul îi era acoperit cu un puf de brumă...

La tabloul de comandă, lîngă aparate, totul era acoperit de zăpadă. Circulaţia aerului adusese umezeală şi aceasta se condensase sub formă de cornişe dense de nea pe marginea tabloului, pe trapă, în colţurile tavanului.

Nikolai Nikolaevici înţelese: Valentin Makarovici nu mai avea nevoie de ajutor... Forţele îl părăseau şi pe geolog. Să ajungă pînă la Biront însemna să-i împărtăşească soarta. Nu s-ar mai fi putut întoarce.

Pentru o secundă se simţi ispitit : ce-ar fi dacă ar face la fel ? Ar termina uşor şi repede socotelile cu soarta. Să rămînă alături de Biront, să moară la datorie. Dar imediat se indignă de slăbiciunea lui şi de o asemenea dorinţă trădătoare. Începu să se caţăre din nou pe scoabe. Nu-şi mai simţea mîinile şi picioarele. I se părea că apucă scoabele nu cu degetele, ci cu nişte cîrlige de lemn. Răsuflarea îi devenea din ce în ce mai scurtă şi mai şuierătoare. Din gură nu-i ieşeau aburi, ci un praf fin, cristalin.

Muşchii cedau, corpul se înmuia ca într-un leşin. Strîngînd din dinţi, geologul se căţăra din scoabă în scoabă. Nu voia să cedeze. Şi totuşi trebui să se oprească. Auzea clopote bătînd, vedea străluciri de curcubeu.

Deodată nişte mîini puternice îl apucară de subţiori. În momentul următor simţi că zboară şi zborul păru infinit de lung. Pocni capacul trapei. Zgomotul clopotelor fu înlocuit de nişte sunete blînde.

18

Se prăbuşiră amîndoi pe capacul trapei şi rămaseră nemişcaţi, ca două pene bătute în aceeaşi crestătură.

Pe Andrei îl săgeta o usturime în piept de parc-ar fi băut apă clocotită. Îl dureau îngrozitor degetele de la

mîini și de la picioare, îi ardea pielea de pe tot corpul, chiar și de pe cap.

— O să ne cojim amîndoi mai rău ca niște eucalipți, glumi ursuz Dekteariov. Eu nu știam, frate, că ești atît de puternic. Ce bolovan ți-ai atîrnat de gît!

— Valentin Makarovici... e acolo?

Dekteariov întări din cap, clipi des din ochi și se întoarse cu spatele.

— O fi fost în delir sau a făcut-o conștient?

— Cine poate ști, Andriușa?

Mașinile continuau să funcționeze; nava subterană înainta prin materia din cea de-a cincea și încă necunoscuta stare. Nici unul dintre cei patru nu putea spune de cît timp se aflau în puț: de zile, de săptămîni sau de luni. Se terminaseră rezervele de apă, mai aveau concentrate doar pentru încă cîteva zile. Nu mai aveau curajul să deschidă trapa. Apa era alături, dar să mergi după ea însemna să nu te mai întorci. Pe marginea trapei apăru brumă. Nikolai Nikolaevici privea cu inima grea stratul pufos, dușmănos. Dacă frigul pătrunsese prin pereții dubli, umpluți cu strat termoizolator, însemna că în cabine s-a cuibărit moartea.

— Ne putem baza pe etanșeitatea trapei? îl întrebă el pe Andrei.

— Desigur! Eu însumi am verificat-o înainte de pornire. Dar de ce?

Dekteariov îi șopti mecanicului la ureche:

— În cabine e acum o temperatură de minus 150, poate chiar minus 200 de grade. Înțelegi ce se poate întîmpla? Aerul o să se comprime, dacă nu este deja lichid, presiunea o să se coboare și se va forma vid. Dacă trapa are cea mai mică scăpare, ne sufocăm.

— Eu garantez pentru trapă, Nikolai Nikolaevici. Am încercat pe pielea mea ce înseamnă o scăpare la etanșeitate. O dată au pătruns în puț gaze de la motor. Nu știu cum am scăpat atunci teferi! Acum, prin trapa asta nu trece nici o moleculă.

. . . .

Curînd cunoscură ce înseamnă setea. Pereții călduți ai puțului li se păreau incandescenți. Gura le era uscată, nu mai puteau scoate o vorbă.

„S-ar părea că de data asta nu ne mai descurcăm — recunoscu pentru sine Dekteariov. N-ar fi timpul să

ne luăm rămas bun, Katiușa ? Sau să mai răbdăm puțin ?“ Lipindu-se cu spatele de perete, simțea vibrația regulată a motorului în funcțiune. În ea i se părea că distinge vocile constructorilor mașinii. Indiferentă la toate, nava continua să înainteze. Natura nu putea să-i facă nimic și își descărca dușmănia pe cei din interior. N-are decît ! Fie ! Dekteariov, chiar atunci cînd va muri, se va închina în fața iscusinței uimitoare a creatorilor de nave subterane. „PV-313“, esența gîndirii omenești, trăiește, înaintează, luptă.

Nici setea, nici durerea provocată de poziția istovitoare în puțul îngust și nici pierderea unui tovarăș în lupta asta grea nu-l puteau doborî pe Dekteariov. El se gîndea la minunata teorie a suprarăcirii, la importanța ei enormă în cunoașterea globului pămîntesc. Abia acum apăruse posibilitatea reală să se explice limpede lanțul succesiv de generare a elementelor chimice și a combinațiilor lor, să se explice nașterea structurilor cristaline.

Nu-i suficient însă ca ei să-și explice. Trebuie ca toate acestea să ajungă la oameni, să folosească științei. Întemnițarea în puț, imposibilitatea de a-și întinde membrele înțepenite îl scoteau din minți. Iar capul cere să lucreze. Să lucreze ! Nu-i ridicol ? La urma urmei ce-i ridicol în asta ? Doar și-au păstrat memoria. Ar fi bine să înțeleagă cele ce s-au petrecut și să ajungă la anumite concluzii. În ceea ce privește transmiterea lor la suprafață, cine poate ști... poate că se va termina cu frigul din cabine, așa cum, cîndva, s-a terminat și cu perioada glacială pe pămînt. Este adevărat că acea perioadă a durat cam un milion de ani...

Raționamentul lui Nikolai Nikolaevici fu întrerupt în modul cel mai neprevăzut : nava începu să se legene puternic, apoi se lăsă într-o parte. Stabilizoarele giroscopice urlau. Pentru cîteva secunde, puțul se transformă într-un tunel orizontal. Toate se petrecură atît de brusc încît Skoriupin nu se putu ține de scoabe și se rostogoli pe umerii lui Ciurakov, îl dărîmă și amîndoi căzură peste Dekteariov.

Nikolai Nikolaevici gemu puțin sub povara celor doi. El reuși totuși să observe două lucruri : înclinarea puternică și complet neprevăzută a navei (la o asemenea înclinare nu ajunseseră, pare-se, nici chiar în zona epi-

centrelor) și faptul că lovitura provocată de căderea celor doi oameni peste el fusese totuși neașteptat de slabă.

Oare înclinarea navei nu se datorește trecerii din cea de-a patra geosferă în nucleul pămîntului? Dekteariov nu putu găsi o altă explicație.

În ceea ce privește faptul că rămăsese cu oasele întregi, găsi imediat cauza: nava se apropiase atît de mult de centrul pămîntului, încît forța gravitațională se micșorase la mai puțin de jumătate. Micșorarea greutății rămăsese pînă atunci nesesizabilă, deoarece oamenii se obișnuiseră treptat cu ea, pe măsură ce nava înainta.

Apăruse o nouă problemă de rezolvat, și, fără să-și dea seama, Nikolai Nikolaevici începu din nou să vorbească cu voce tare.

— Uneori mi se pare, constată Vadim de sus, că de mult v-ați pierdut mințile; dar poate că nici noi, care vă ascultăm pălăvrăgeala, nu mai avem mult.

— Pot să și tac, replică jignit geologul. Numai că e mai greu cînd taci. Mă gîndeam la Valentin Makarovici. Apăruse odată un articol de-al lui care conținea o idee minunată: transformarea razelor cosmice în atomi de elemente necesare. Prepararea artificială a atomilor!

— O singură idee m-ar mai bucura acum: transformarea aerului în apă.

Dekteariov ridică capul încercînd să-l privească pe Vadim, dar nu vedea decît genunchii lui Andrei. În vocea lui Vadim răsunase o liniște stranie care nu se potrivea de loc cu starea lui. Același lucru observaseră probabil și Andrei și Pavel, care tăceau uitîndu-se la Vadim.

— Ce mult aș vrea să beau, spuse Vadim, separînd cuvînt de cuvînt, ascultîndu-și parcă propria voce.

— Dați-mi un cuțit sau așa ceva, îl rugă Dekteariov pe Andrei.

Skoriupin avea un briceag. Dekteariov se așeză pe capac și începu să adune cu lama cuțitului bruma de pe ramă. Nu strînse prea mult; era aproape un gram de gheață cenușie. Nikolai Nikolaevici trimise cu multă grijă acest bulgăraș lui Ciurakov, care era deasupra lui, și mecanicul îl dădu lui Skoriupin.

Vadim primi briceagul, se uită îndelung și fără să înțeleagă la bulgărașul alunecos care se topea, privi picătura de apă ce atîrna de lama cuțitului...

— Asta e... pentru mine? întrebă el.

Valul a cărui apropiere o presimțea se năpusti asupra lui, îl doborî, îl luă în vîltoare.

Cuțitul îi alunecă din mînă. Skoriupin țipă speriat și sări la o parte. Cuțitul lovi pe Anderi în umăr, sări în perete, zornăi pe o scoabă și nimeri drept în fața geologului. Lama ascuțită despică obrazul lui Nikolai Nikolaevici.

— Vă curge sînge ! sări Ciurakov.

— Vezi de Vadim ! Vadim !

Era însă prea tîrziu. Vadim fugea în sus pe scoabe. Pînă să-i înțeleagă intențiile, Vadim ajunsese la trapa superioară și începuse să o deschidă.

— Vadka ! Stai ! strigă mecanicul alergînd.

Pavel, zăpăcit, îi tăie drumul. În spațiul îngust nu reuși imediat să-l ocolească. Îl ajunse totuși pe Vadim și-l apucă de picior. Simți cît de repede se înmoaie corpul tovarășului său. Acțiunea radiațiilor fusese fulgerătoare de data asta și acestea îl doborîseră pe Vadim imediat ce scosese capul din puț în spațiul neprotejat.

19

Nikolai Nikolaevici presa prosopul pe obraz, încercînd să oprească sîngele. Sub el, pe capacul trapei, zăcea corpul neînsuflețit, acoperit cu un cearșaf, al comandantului navei „PV-313".

— Ce situație idioată, bolborosea geologul. De ce să te mai apuci ? Ce ieșire să imaginezi ?

Obosit de atîta stat în picioare pe scoabe, Nikolai Nikolaevici se trînti în hamac. Cu adevărat nu avea la ce să mai spere. Cînd se va termina cu această scădere catastrofală a temperaturii în cabine ? Echipajul părea sortit să se conserve pe veci, în scheletul metalic, prin congelare.

— Nikolai Nikolaevici, începu deodată să vorbească Ciurakov, am să încerc să fac eu ceea ce nu a reușit Vadim.

— Vorbești de sistemul de răcire ?

— Da.

— Ai vreo idee ?

— Da. Să conectez altfel, orbește.

— Adică cum orbește ? întrebă Dekteariov.

— Să reiau schema fiecărui releu e imposibil. Există

însă o altă posibilitate, la care nu ne-am gîndit nici Vadim și nici eu: să încercăm să schimbăm panourile între ele. Mă înțelegi, Nikolai Nikolaevici? În felul acesta se modifică raportul dintre curenți și direcțiile lor în circuit. Sînt opt panouri, deci nu chiar atît de multe.

— Opt! se îngrozi savantul. Dar asta înseamnă o lună de muncă.

— Nu, nu o lună. Într-o săptămînă am terminat. Dacă am noroc, termin chiar și în jumătate de oră. Sînt totuși mecanic de primă clasă, mă pricep eu în automatică.

Dekteariov rămase pe gînduri. Încă o săptămînă nu rezistă ei fără apă. Andrei însuși era atît de slăbit, încît era puțin probabil să poată realiza ce-și propunea. Dar nu numai asta îl necăjea pe Nikolai Nikolaevici. Ca să ajungă în secția de agregate, Andrei trebuia să coboare întîi la depozite. E adevărat că trapa spre secția de agregate era chiar lîngă trapa puțului, însă el putea fi întîmpinat aici de o temperatură atît de joasă, încît să fie transformat într-o stană de gheață înainte de a pune piciorul pe podea.

Ghicind gîndurile geologului, Andrei îi spuse:

— Mă înfășor din cap pînă în picioare. Numai că pentru asta o să-mi cedați amîndoi saltelele și păturile. Voi arăta ca un scafandru. Oricît de frig o fi în secție, reușesc să trec. Am nevoie de o secundă, nu mai mult. O să sar din trapă în trapă, cu ochii închiși.

— Bine, dar nici nu știi ce temperatură e în secția de agregate.

Andrei tresări. La asta nu se gîndise. Dacă și în secția de agregate e la fel de frig ca în depozit, atunci mergea la moarte sigură.

— Secția de agregate e lîngă secția de motoare, îl liniști el pe Dekteariov. Chiar dacă nu-i cald acolo, e totuși suportabil. Mai există oare o altă soluție, Nikolai Nikolaevici?

Privea trist trupul acoperit cu cearșaf. Vadim... Cine s-ar fi putut gîndi că Vadim își va alege un sfîrșit atît de lipsit de glorie?

— Ai dreptate, se declară de acord Dekteariov. Altă soluție n-avem.

— Ajutați-mă să mă îmbrac.

— Vrei să încerci imediat ? Acum ?
— De ce să mai amînăm ?
Nikolai Nikolaevici îl înfăşură cu saltelele. Pe navă nu se găseau frînghii, aşa că trebui să rupă un cearşaf în fîşii şi să lege tot ce fusese pus pe Andrei. Andrei îşi înfăşură capul de două ori într-o pătură, lăsînd doar o crăpătură îngustă pentru ochi.
Din cauza îngustimii locului, Skoriupin nu-i putea ajuta. Transmisionistul păstrase tot timpul rolul de spectator. Acum îl privea îngrijorat pe Ciurakov, dar acesta îi răspundea cu un zîmbet reţinut şi timid.
— Vă rog, încă o pătură pe mînă, îl rugă mecanicul pe geolog. Cel mai important lucru pentru mine sînt mîinile. Fără picioare tot am să ajung şi am să aranjez panourile, dar fără mîini...
Era ultima pătură. Fură nevoiţi să o rupă în două. Materialul solid rezistă mult, iar coatele se loveau de pereţii puţului şi nu aveau loc să se mişte. Dekteariov se înfuriase, uitînd complet că în buzunar avea cuţitul care-l tăiase. În cele din urmă se auzi un trosnet uscat, iar Nikolai Nikolaevici mai, mai să alunece de pe scoaba pe care stătea.
Înfăşură mîinile lui Andrei cu bucăţile de pătură şi-l întrebă în şoaptă :
— Poate ar fi mai bine ca eu... Ce zici, Andriuşa ? Asta-i treabă pentru mine... că-s bătrîn.
— Lăsaţi copilăriile, Nikolai Nikolaevici ! respinse jignit mecanicul propunerea savantului. Pentru dumneavoastră automatica este ceva cu totul nebulos. Şi parcă dumneavoastră aţi reuşit să săriţi din trapă în trapă ?
— De, ştiu eu...
— Nu vă neliniştiţi pentru mine. Ajung eu în secţia de agregate. Ce-o fi mai departe nu ştiu, dar, de ajuns, ajung. Trebuie, şi asta-i destul. În general sînt gata. Daţi-l la o parte pe Vadim, Nikolai Nikolaevici.
Dekteariov îl îmbrăţişă pe Andrei.
— Ei, drum bun.
— Daţi-vă la o parte.
— Da, da, pleci acum, Andriuşa. Ce mai voiam să-ţi spun... blestemată memorie... Aha, mi-am adus aminte ! Trapa... poate să nu se deschidă. Este presată deasupra de aer.
— Se deschide, Nikolai Nikolaevici. Am făcut eu o

socoteală de aritmetică simplă. Dispozitivul de deschidere e atît de puternic, încît poate să ridice și un elefant împreună cu aerul. Este adevărat că la început aerul de aici se va rări grozav. Dar nu vă speriați. Se pare că ramura sintetizatorului dinspre puț continuă să funcționeze. Lipsa de aer o să fie curînd completată.

— Lasă, că noi o să ne aranjăm. Vezi de tine... Te rog, dacă ți se întîmplă ceva, strigă.

— Am să urlu ca o sirenă!

Andrei stătea în picioare deasupra trapei, cu picioarele larg desfăcute. Așteptă puțin și întrebă:

— Sînteți sus?

— Sus! răspunse Nikolai Nikolaevici cu voce străină, răgușită.

Capacul sună surd. Prin deschiderea circulară zvîcni, ca dintr-o țeavă de tun, un bulgăr de abur. Puțul se umplu imediat cu o ceață groasă de ger. Lui Dekteariov i se păru că fusese aruncat afară, gol, într-un frig năprasnic, de ianuarie. Dinții îl dureau. Se lipi strîns de peretele cald al puțului și închise ochii.

Nici unul dintre cei doi nu auzi cum se trînti din nou capacul trapei. Trecu o adevărată veșnicie pînă cînd ceața de frig se rări. Cînd începu să se vadă fundul puțului, Ciurakov nu mai era acolo.

20

Orele treceau greu. Nikolai Nikolaevici coborîse chiar lîngă trapă. Privea încordat marginea albă de pe rama capacului. Îl frigea dorința de a-și lipi de brumă buzele; era totuși umedă. Dar se stăpîni. În spatele lui stătea Skoriupin, liniștit și pregătit. Nici el nu-și lua ochii de pe fîșia de brumă.

Obosit, Nikolai Nikolaevici își acoperi ochii cu palma; i se păru că vede atunci corpul țeapăn, neînsuflețit, al lui Andrei pe podea... Da, se putea întîmpla și așa ceva. Acțiunea temperaturilor joase este echivalentă, ca viteză, cu acțiunea celor înalte. Numai că în primul caz materia vie se transformă într-o bucată de gheață, iar în celălalt caz devine cenușă.

Își smulse din minte gîndurile negre. Dar începu imediat să fie chinuit de îndoieli: dacă încercările mecanicului de a regla sistemul de răcire nu vor avea

nici un rezultat? Ce se va întîmpla? Vor mai trece cîteva zile, și setea îi va doborî. De pe acum li se întunecă mintea din cauza lipsei de apă.

— Se topește!

La strigătul lui Skoriupin, Nikolai Nikolaevici se înfioră. Se aplecă și mai aproape de fîșia de brumă.

— Se topește?

Vocea lui Skoriupin tremura. Nu, pe fîșia de brumă nu apărea nici o schimbare vizibilă. Transmisionistul se înșelase. Trebuie să mai aștepte. Dar cît? Era suficient să te uiți la nasul ascuțit al lui Skoriupin, la figura lui cenușie ca să-ți dai seama că tînărul își încordează ultimele forțe. Dekteariov simți cum e gata să se lase pradă desperării, cum îi slăbește voința minut de minut. Sub ochii lui, oamenii piereau unul după altul, și asta îl îngrozea mai rău decît orice chinuri fizice.

Epuizați, adormiră. Cînd se treziră, rama de gheață nu mai exista. În locul ei, pe capac, era o băltoacă rotundă de apă. Strălucirea ștearsă a umezelii îl orbi pe Dekteariov. Nici el, nici Pavel nu mai aveau putere să strige de bucurie.

— Salvați! șopti Nikolai Nikolaevici cu o voce nesigură. Pașa! Sîntem salvați!

— Deschideți, șopti Pavel.

— Să deschid?

— Dincolo avem apă.

— Așteaptă!

Geologul întîrzia. Acum, cînd viața le zîmbea din nou, nu trebuia să riște degeaba. Se încălzise oare suficient jos? Mai bine să se mai chinuie încă puțin în așteptare. Totuși nerăbdarea învinse și Nikolai Nikolaevici deschise trapa.

Dinspre secția depozitelor venea un aer rece, geros, însă Dekteariov simți imediat că el nu aducea moarte.

Nikolai Nikolaevici coborî primul treptele. Oricît suferea de sete, se grăbi să ajungă mai întîi la secția de agregate. Picioarele îl ascultau cu greu. Avea amețeli și-i venea să se arunce direct pe podea, să se întindă, să se bucure de spațiul cucerit.

...Andrei zăcea cu fața în jos, în maldărul de saltele și pături care-i serviseră drept îmbrăcăminte de protecție. Împrejurul lui erau risipite capacele releurilor automate deschise.

— Andriușa ! Andrei, dragul meu, scoală !

Dekteariov reuși cu greu să se strecoare în încăperea scundă a agregatelor, ocupată acum de corpul nemișcat al lui Andrei. Îl apucă pe mecanic de umeri și-l întoarse cu fața spre el. De pe buze îi scăpă o exclamație răgușită, de groază. Fața lui Andrei părea opărită cu apă fiartă. Pielea de pe frunte și de pe obraji era strînsă în cute moarte, apoase, gata să plesnească la cea mai mică atingere. De sub pleoapele închise se scurgea puroi.

— Andriușa... Andriușa..., șopti Dekteariov înăbușit de durere. Ce s-a întîmplat ?

Începu să se învîrtească în jurul mecanicului, neștiind ce să facă, cum să-l ajute. Apoi își dădu seama. Apa ! Numai apa îl va face pe Andrei să-și revină.

În butoiul sintetizatorului se afla gheață. Înarmat cu o șurubelniță (altă sculă nu găsise prin apropiere), Skoriupin o spărgea cu îndîrjire și înghițea lacom bucățelele care săreau. Cînd Nikolai Nikolaevici văzu atîta apă, îl apucară crampele.

— Așteaptă puțin. Cu Andrei s-a întîmplat o nenorocire. Se întoarse în secția de agregate cu cîteva bucățele de gheață. Din cauza căldurii palmelor, gheața se topea încet și Nikolai Nikolaevici picura apa pe buzele desfigurate de arsură ale lui Andrei.

Mecanicul gemu, deschise încet pleoapele. Spre Dekteariov se îndreptară niște bulgări tulburi, sîngerînzi, ceva care altă dată fuseseră ochi.

— Andriușa, sînt eu. Mă auzi, Andrei ?

— Nikolai Nikolaevici... înseamnă că totul e în ordine...

— Totul e în ordine, la naiba, totul e în ordine ! Am scăpat totuși. Victoria-i de partea noastră.

— Bine.

Mecanicul se înecă într-o criză de tuse uscată, ca un lătrat, și în colțurile gurii îi apăru sînge.

— M-am ars... Și înăuntru sînt ars... Mă doare atît de tare... Dar ce voiam să vă spun... să vă spun...

— Lasă, mai pe urmă, Andriușa, mai pe urmă. Bea întîi.

Hîrîind, înăbușindu-se, Andrei lingea cu nesaț picăturile de apă care-i cădeau pe buze din palmele făcute căuș ale lui Nikolai Nikolaevici.

— Cînd „pe urmă“ ? vorbi el din nou. S-a terminat cu mine, Nikolai Nikolaevici.

— Nu fi copil !

— Să nu credeţi că mă tem. Îmi pare rău de Vadim... Mi-era teamă că n-am să ajung... O nouă criză de tuse îl doborî peste grămada de pături şi saltele.

Bucăţelele de gheaţă se topiseră. Dekteariov plecă după o nouă porţie. Îl găsi pe Skoriupin dormind direct pe podea, chiar lîngă sintetizator. Abia apucă să-şi potolească setea, şi Pavel nu mai găsi forţe suficiente ca să ajungă pînă în cabina de odihnă.

Andrei îşi pierdea mereu cunoştinţa. Îşi revenea şi vorbea cu fraze scurte şi grăbite :

— Aş fi terminat... mai repede. Dar ochii... ochii... Pe drum am înţeles... ce trebuie să fac. O descoperire... Mîinile nu mă ascultau.

Din pieptul mecanicului se auzea un hîrîit sec, ca un scrîşnet. Corpul lui opărit rămase nemişcat, aproape mort.

— Sînteţi... singur, Nikolai Nikolaevici ?

— Singur, Andriuşa. Pavel doarme. Nici măcar să se sature de băut n-a apucat. Să-l chem ?

— Nu, nu, nu-i nevoie ! Numai dumneavoastră... Voiam să părăsesc navele subterane. Cu dumneavoastră însă... cu Valentin Makarovici, acum... pentru toată viaţa... mecanic.

După ce-şi reveni dintr-o nouă criză de tuse, tăcu puţin, adunîndu-şi forţele.

— Vedeţi... în buzunar..., îl rugă Andrei.

Dekteariov deschise cu degetele înţepenite buzunarul salopetei lui Andrei. În mînă avea fotografia unei fete. Nu o recunoscu imediat pe soţia lui Surkov. Era o fată foarte tînără, de vreo 17 ani, într-o rochiţă modestă, cenuşie.

— Ce să fac cu ea, Andriuşa ?

— Nu vă închipuiţi... ceva rău... Nikolai Nikolaevici. Fotografia... eu... întîmplător... la uzină... Să i-o daţi ei. Despre Vadim... Nu povestiţi... despre... Vadim. Lucraţi ! Lu... craţi ! Acum... pînă la suprafaţă. Şi dacă...

Andrei muri fără să termine fraza. Nikolai Nikolaevici rămase în încăperea joasă a agregatelor, ghemuit, cu genunchii cuprinşi în braţe. Era o poziţie mult mai incomodă decît cea din puţ, dar acum nu mai simţea

nimic. Uitase de setea chinuitoare, nu mai simțea durerea insuportabilă din tot corpul. Fața îi împietrise într-o expresie cruntă, aproape ca de fiară. În inima lui Nikolai Nikolaevici se stinseseră ultimele licăriri de frică. Moartea mecanicului îl îndîrjise. Ce poate acum să-l mai oprească, să-i mai slăbească voința ?

Așa începu cea de-a șaptezecea zi de drum.

(Sfîrșitul în numărul viitor)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Am 22 de ani. Sînt cititor al Colecției din 1955 (1 septembrie mi se pare), *de cînd a apărut „Meteoritul de aur". Pe atunci aveam 16 ani și intrasem ca instalator electrician la o întreprindere de construcții ; apoi mi-am luat calificarea și am fost trimis de tovarășii mei să urmez liceul seral. Anul trecut am absolvit clasa a XI-a, luînd maturitatea din prima sesiune. Acum urmez școala tehnică de proiectanți pentru industria grea.*

În ceea ce privește învățătura, vă pot spune că nu fac de rîs colectivul în sînul căruia am muncit cinci ani, ci caut să-mi însușesc un bagaj bogat de cunoștințe ; vreau să ajung un bun proiectant, pentru a construi mașini și aparate electrice care să ducă faima patriei peste hotare.

Foarte multe lucrări apărute în Colecție sînt interesante ; (dacă le-aș enumera pe toate care mi-au plăcut, ar interveni... criza de spațiu).

O seamă de cititori au arătat ce ar dori să citească în Colecție. Eu aș dori să apară povestiri despre tehnica anilor viitori, întîlniri cu ființe cugetătoare din alte lumi. În general, lucrări despre omul viitorului, despre visurile și aspirațiile lui.

Aş vrea să adaug că nu sînt de acord cu includerea genului ştiinţifico-fantastic printre poveştile pentru copii, aşa cum fac unii (vezi discuţiile pe marginea romanului „O iubire din anul 41042"). Spre deosebire de basme, „poveştile" contemporane de anticipaţie pornesc de pe baze ştiinţifice, împletesc fantasticul cu realitatea tehnicii şi interesează atît tineretul, cît şi oamenii vîrstnici.

CASAPU MIHAI
Craiova

În ultima vreme, fasciculele au început să apară mai regulat. Lucrările recent apărute sînt interesante şi atrăgătoare. Mi-a plăcut îndeosebi povestirea lui M. Nemcenko „Glemra". M-a pasionat atît de mult, încît a trebuit s-o citesc de mai multe ori.

Despre mine vă pot spune că sînt elev în clasa a X-a reală a şcolii din localitate şi fac parte din Uniunea Tineretului Muncitor. Cu învăţătura o duc bine.

La Colecţie nu sînt abonat sau, mai bine zis, n-am fost abonat. Pînă acum mă mulţumeam să iau fasciculele de la chioşc; începînd însă din anul acesta, m-am abonat şi eu la Colecţie.

Colegii şi prietenii mei au o părere bună despre Colecţie. Mulţi dintre ei, în special băieţii, vin să le împrumut fascicule. Pe mulţi i-am convins să se aboneze.

NEMEŞ NICOLAE
Tîrnăveni
Regiunea Mureş-Autonomă Maghiară

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPȘF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

• SEPTEMBRIE 1961

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PRETUL 1 LEU